

Ljud & Bildskolan Borås
Jimmy.Kjellstrom@lbs.se

Rektorn vid Ljud & Bildskolan Borås
Fredrik.Sandin@lbs.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Ljud & Bildskolan Borås
i Borås kommun

Tillsyn i Ljud & Bildskolan Borås

Skolinspektionen genomför under hösten 2014 tillsyn i 5 skolor med Ljud & Bildskolan LBS AB som huvudman. Ljud & Bildskolan i Borås kommun besöktes av Skolinspektionen den 24-25 september 2014.

Fakta om skolenheten

Huvudman för Ljud & Bildskolan i Borås kommun är Ljud & Bildskolan LBS AB med organisationsnummer 556485-1649. Bolaget ägs av Academedia AB.

Ljud & Bildskolan i Borås kommun har vid tillfället för tillsynen 249 elever. Eleverna är folkbokförda i Borås kommun och närliggande kommuner. Skolan är belägen i stadsdelen Norr i området Knalleland, med närhet till allmänna kommunikationsmedel.

Verksamheten vid Ljud & Bildskolan i Borås startade läsåret 2002/03 och omfattar utbildningarna:

- LBS Musikproduktion som motsvarar det nationella estetiska programmet inriktning musik.
- LBS Special Media som motsvarar det nationella estetiska programmet inriktning estetik och media.
- LBS Speldesign som motsvarar det nationella estetiska programmet inriktning bild och formgivning.
- LBS Arkitekt som motsvarar det nationella teknikprogrammet inriktning samhällsbyggnad och miljö.
- LBS Spelutveckling som motsvarar det nationella teknikprogrammet inriktning design- och produktutveckling.

Det finns också ett fåtal elever vid introduktionsprogrammet preparandutbildning.

Härutöver har skolan ett antal utbildningar och inriktningar som man för närvarande inte har några elever på. Dessa är LBS Samhäll Media som motsvarar det nationella samhällsvetenskapsprogrammet inriktning handel och service, LBS Entreprenör som motsvarar det nationella handels- och administrationsprogrammet inriktning handel och service, LBS teknik som motsvarar det nationella teknikprogrammet inriktning design och produktutveckling samt LBS IT-teknik som motsvarar det nationella el- och energiprogrammet inriktning dator- och kommunikationsteknik, vilket är utbildningar och inriktningar som skolan är berättigad till bidrag för.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen varit i kontakt med Borås kommun angående kommunens rätt till insyn i Ljud & Bildskolans verksamhet. Borås kommun har svarat att utbildningsförvaltningen sedan 2008 har upparbetade rutiner kring samarbete och insyn i fristående gymnasieskolors verksamhet. Kommunen har inget att anmärka på verksamheten.

Kunskapsresultat

Enligt officiell statistik för 2013 är genomsnittlig betygspoäng för skolan som helhet 14,0. Genomsnittet för motsvarande utbildningar i riket var 13,8 och för samtliga utbildningar i riket 14,0. Skolinspektionen konstaterar att den genomsnittliga betygspoängen för skolan som helhet är högre än för avgångseleverna 2012, då genomsnittet var 12,6. Grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier är 88 procent och fullföljd utbildning inom fyra år för nybörjare 83 procent. Det är enbart i två av de tolv ämnen som redovisas i officiell statistik för skolan som helhet som andelen elever med lägst godkänt betyg är 100 procent.

En närmare granskning av betygsresultat per program (som motsvarar de utbildningar som nu finns på skolan) är enbart möjlig för ett av skolans program, teknikprogrammet. Offentlig statistik för 2013 visar att genomsnittlig betygspoäng för teknikprogrammet är 17,0. Motsvarande värde för riket är 14,1. Andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier är 100 procent.

Av skolan redovisade uppgifter om betygsresultat för avgångseleverna 2014 visar att resultaten varierar mellan skolans utbildningar. Exempel på detta är att den genomsnittliga betygspoängen för elever med gymnasieexamen vid LBS Speldesign är 13,2, LBS Media 13,5, LBS Spelutveckling 14,0 och vid LBS Arkitekt 15,5. Skolinspektionen konstaterar att det enbart är vid en av skolans utbildningar, LBS Spelutveckling, som andelen elever med gymnasieexamen är 100 procent.

Helhetsbedömning

Genomsnittlig betygspoäng för skolan som helhet är i nivå med motsvarande värde i riket. Det finns dock skillnader i betygsresultat mellan utbildningar, vilket kan konstateras såväl i offentlig som i skolans egen redovisade statistik. Dessutom är det inte alla elever vid skolan som når grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier eller når gymnasieexamen. Det naturliga målet är att alla elever som påbörjar en utbildning också ska fullfölja den med lägst godkänt betyg i samtliga kurser. Ljud & Bildskolan i Borås behöver vidta åtgärder som har betydelse för kunskapsresultaten.

Skolinspektionens tillsyn visar att elevernas tillgång till lärare med pedagogisk högskoleexamen är låg. Att eleverna har tillgång till lärare med adekvat utbildning för den undervisning de bedriver är en framgångsfaktor i undervisningen och en viktig faktor för att huvudman och rektorer ska kunna leda verksamheten mot målen för gymnasieskolan.

Ett viktigt utvecklingsområde för skolan är elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet. Att eleverna, oberoende av lärare och ämne, ges reella möjligheter till inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll är en framgångsfaktor i undervisningen.

Skolan måste också säkerställa att eleverna får undervisning i den omfattning de har rätt till (garanterad undervisningstid). Att skolan organiserar verksamheten så att eleverna under sina studiepass tar rast i exempelvis 10 minuter innebär att eleverna riskerar gå miste om ca 218 timmar lärarledd undervisning under sina tre år på skolan.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ljud & Bildskolan Borås att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 16 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Ljud & Bildskolan Borås måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett aktivt inflytande över utbildningen.
- Rektorn ska se till att verksamhetens arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. I läroplanen tydliggörs lärarnas ansvar för inflytandet genom att eleverna ska få ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Den närmare utformningen av inflytandet ska, enligt skollagen, anges i samband med planering av verksamheten.

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i elevernas möjlighet till inflytande över utbildningen. Elever berättar att deras möjligheter till inflytande över det egna lärandet varierar beroende på ämne och lärare, vilket bekräftas i intervjuer med lärare. Som exempel på ämnen där elevernas möjligheter till inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen är begränsade anger eleverna gymnasiegemensamma ämnen.

De elever Skolinspektionen möter på skolan har svårt att förklara och förstå innebörden av möjligheter till inflytande över det egna lärandet. När elever redogör för möjligheter att påverka undervisningen handlar det exempelvis om att välja examinationsform, möjligheter att skriva på dator istället för på papper eller att majoriteten fick bestämma vad klassen skulle jobba med. Intervjuade elever berättar att lärarna visar eller går igenom kursplanen. Inte någon elev eller lärare redogör dock för hur eleverna ges möjlighet att vara med och bestämma hur kursplanen ska gestaltas i undervisningen.

Intervjuer med rektorn och lärare samt dokumentstudier visar att den närmare utformningen av elevernas möjligheter till inflytande i verksamheten inte anges i planeringen av verksamheten. Skolinspektionen noterar i sammanhanget att skolan i det systematiska kvalitetsarbetet bland annat konstaterar att "elevernas inflytande i klassrummet förstärkts något", detta utan att närmare beskriva hur elevernas möjligheter till inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll har förstärkts.

Av Skolinspektionens utredning framgår sammanfattningsvis att det finns brister i skolans arbete med elevinflytande. Elevernas möjligheter till inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll varierar beroende på ämne och lärare. Dessutom anges inte den närmare utformningen av elevernas möjligheter till inflytande i verksamheten i planeringen av verksamheten.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Ljud & Bildskolan Borås måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Eleverna ska ges minst den garanterade undervisningstiden.
- Eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering*Garanterad undervisningstid*

Enligt skollagen har elever på yrkesprogrammen rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter och elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Enligt gymnasieförordningen beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde och gymnasiearbetet samt om hur fördelningen av undervisningstiden över läsåren ska göras. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid.

Enligt gymnasieförordningen skall läsåret omfatta 40 veckor och ha minst 178 skoldagar och minst 12 lovdagar. Utöver skol- och lovdagarna får det inom läsåret läggas ut högst fem studiedagar för personalen.

Tillsynen visar att eleverna på skolan riskerar att inte få undervisning i den omfattning de har rätt till (garanterad undervisningstid). Huvudmannen och rektorn har i dokument redovisat hur eleverna vid Ljud & Bildskolan i Borås erbjuds sin garanterade undervisningstid. I dokumentet uppges följande. Läsåret omfattar 43 veckor. Det totala antalet lovdagar för eleverna uppgår till 25 och därutöver finns det 4 studiedagar för personal inplanerade. Antalet skoldagar för eleverna uppgår efter detta till 182. Schema läggs utifrån beslutade poängplaner där 91 timmar (60 minuter) läggs ut per 100 poäng. Totalt uppgår undervisningstiden för eleverna på såväl teknikprogrammet som det estetiska programmet till 2275 timmar. Rektorn har vid intervjufället uppfattningen att skolan uppfyller bestämmelsernas krav om den garanterade undervisningstiden.

Skolinspektionen har begärt att få uppgifter om hur många timmar undervisningstid som fyra slumpvis utvalda elever i årskurs 2 har erbjudits och som det finns planerat för dem i kommande årskurs. Av de redovisade uppgifterna framgår att studiepassen sammanlagt över tre årskurser uppgår till mellan 2346 och 2495 timmar för eleverna. Enligt rektorn är undervisning som inte genomförts, men som det planerats för, inräknad i de inlämnade uppgifterna för respektive elev.

Rektorn berättar att studiepassen för samtliga elever är schemalagda mellan 9-11 och 12-14 fem dagar per skolvecka. Därutöver är varje elev schemalagd mellan 14.30-16.00 två dagar varje skolvecka. Rektorn uppger att det oftast inte förekommer raster i studiepassen, men att det kanske förekommer "bensträckare" på 10-15 minuter. Lärare och elever uppger samstämt att raster läggs in i studiepassen på 10-15 minuter, beroende på vad eleverna arbetar med.

För de fyra slumpvis utvalda eleverna minskar den genomförda undervisningstiden med ca 328 timmar, om varje rast över de tre läsåren är 15 minuter lång, till under 2180 timmar. Att skolans planering ligger så nära skollagens krav på minst 2180 timmars garanterad undervisningstid innebär att skolan måste vara ytterst noggrann och för varje elev bevaka och dokumentera alla avvikelser som innebär att undervisning inte genomförs som det planerats.

Skolinspektionen konstaterar dessutom att skolan inte lever upp till bestämmelsernas krav om att läsåret ska omfatta 40 veckor.

Av Skolinspektionens utredning framgår sammanfattningsvis att huvudmannen inte säkerställt att eleverna ges minst den garanterade undervisningstiden. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Skolbibliotek

Elever i gymnasieskolan ska enligt skollagen ha tillgång till skolbibliotek.

Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid tillfället för tillsynen uppger rektorn att skolbiblioteket är under uppbyggnad och att det exempelvis saknas tidskrifter och referenslitteratur till de olika karaktärsämnena som finns på skolan. Rektorn uppger också att omfattningen av faktalitteratur är begränsad. Rektorn berättar att lärarna är sina egna bibliotekarier och att referenslitteratur finns i anslutning till lärarnas arbetsplatser, vilket bekräftas i intervjuer med lärare.

I intervjuer med lärare i programgemensamma ämnen berättas att skolbiblioteket inte är utrustat så att elever i deras ämnen själva ska kunna söka och utveckla kunskaper där, vilket bekräftas i intervjuer med elever. Inte någon elev eller lärare i programgemensamma ämnen redogör för hur skolbiblioteket som en naturlig del ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande eller hur eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper på biblioteket.

I samband med huvudmannens och rektorns möjligheter att kontrollera lämnade uppgifter vid tillsynsbesöket uppger rektorn bland annat följande. Det befintliga skolbiblioteket innefattar facklitteratur och facktidningar för våra karaktärsämnena, uppslagsverk och kurslitteratur i gymnasiegemensamma ämnen. Eleverna har alltså tillgång till skolbibliotek, även om utbudet till sin om-

fattning är mindre. Ytterligare litteratur för inspiration och kunskapsinhämtning inom respektive utbildningsområde (cirka 10 hyllmeter) finns på skolan men hade vid tillfället inte flyttats från lärarnas kontor och katalogiserats i skolbiblioteket.

Skolinspektionen konstaterar att skolan vid tillsynstillfället saknar tillgång till ett skolbibliotek, dvs. en gemensam ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som är anpassad till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera läsning.

Av Skolinspektionens utredning framgår sammanfattningsvis att eleverna inte har tillgång till ett skolbibliotek. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

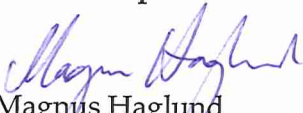
Författning

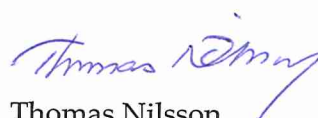
16 kap. 18 § skollagen, 4 kap. 22 § gymnasieförordningen

2 kap. 36 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningsjurist Johan Kylenfelt och utredare Tove Bender.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Beslutsfattare

Thomas Nilsson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.